

Trestní odpovědnost právnických osob

Abstrakt

Trestní odpovědnost právnických osob je stále aktuálním tématem české právní teorie i praxe. Pro správné uchopení tohoto nového institutu v rámci českého právního řádu je potřeba rozumět povaze právnických osob, jejich vzniku a existenci. Historicky byly právnické osoby vnímány rozličně a k dovození jakékoli jejich deliktní odpovědnosti vedla poměrně složitá právně-filozofická cesta. Ačkoli není trestní odpovědnost právnických osob institutem v kontinentálním právu neznámým, jeho upozadění v průběhu 18. a 19. století způsobilo vymizení právní kontinuity. I proto se dnes může zdát, že zavedení právě trestní odpovědnosti právnických osob, je něco naprosto nového a právnímu řádu státu s kontinentální právní tradicí naprosto neznámého.

V rámci této práce autor předkládá řadu historických argumentů, proč tomu tak není a demonstruje, že tento institut byl znám v napříč právními řády v celé Evropě. Pro lepší pochopení celé problematiky je výklad veden od samých filozofických a právně-historických základů korporačních teorií, přes jejich pozdější vývoj až po aplikaci recentním právem.

Jádrem zkoumání je pak zákon č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim ve znění pozdějších zákonů (dále jen „zákon o TOPO“), s akcentem na rozbor zaručených ústavních práv a jejich aplikaci, včetně rozsáhlé statistické části, která přehledně shrnuje dosavadní aplikační praxi v číslech. Z podrobného popisu jednotlivých institutů zákona o TOPO také bude zřejmé, jaké problémy vyvolává nedokonalá práce zákonodárce a volba netradičních přístupů k celé kodifikaci trestní odpovědnosti právnických osob. Namátkou lze zmínit negativní výčet trestných činů, kterých se právnická osoba nemůže svým jednáním dopustit, či naprostou nepřipravenost procesních předpisů trestního práva, které nijak nereflektují zavedení právě trestní odpovědnosti právnických osob.

V závěru práce autor analyzoval zahraniční právní úpravu s akcentem na asijské státy, jejichž právní úprava trestní odpovědnosti právnických osob byla doposad českou odbornou literaturou neprávem opomíjena.